

BALTIJAS REĢIONĀLĀS ŠĶĪRĒJTIESAS REGLAMENTS

1.SADAĻA VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1.pants. Šķīrējtiesas izveidošana.

(1) Baltijas Reģionālā Šķīrējtiesa (turpmāk - šķīrējtiesa) ir pastāvīga šķīrējtiesa, ko izveidojusi juridiska persona - biedrība „BRŠ”, reģistrācijas Nr.40008238174, ar mērķi organizēt, nodrošināt un uzturēt šķīrējtiesu, tajā skaitā nodrošināt šķīrējtiesai pakļauto un piekrītošo strīdu ātru un likumīgu izšķiršanu.

(2) Šķīrējtiesas nosaukums ir Baltijas Reģionālā Šķīrējtiesa. Šķīrējtiesas nosaukuma tulkojumi svešvalodā ir:

- 1) Angļu valodā – Baltic Regional Arbitration Court;
- 2) Krievu valodā – Балтийский Региональный Третейский Суд.
- (3) Šķīrējtiesas interneta mājas lapas adrese ir: www.brs.lv

2.pants. Šķīrējtiesas uzdevumi.

Šķīrējtiesas uzdevumi ir organizēt un veikt starptautisko un vietējo civiltiesisko strīdu efektīvu un taisnīgu izšķiršanu, ievērojot normatīvo aktu un šķīrējtiesas principu ievērošanu.

3.pants. Šķīrējtiesā izšķirami strīdi.

(1) Šķīrējtiesā izšķir jebkuru civiltiesisku strīdu, ja puses ir brīvprātīgi vienojušās un noslēgušas šķīrējtiesas līgumu, izņemot strīdu:

- 1) kura izspriešana varētu aizskart tādas personas tiesības, kura nav šķīrējtiesas līguma dalībiece;
- 2) kurā kaut viena puse ir valsts vai pašvaldības iestāde vai par kuru pieņemts šķīrējtiesas nolēmums var skart valsts vai pašvaldības iestādes tiesības;
- 3) kurš saistīts ar ierakstiem civilstāvokļa aktu reģistrā;
- 4) par aizbildnībā vai aizgādībā esošu personu tiesībām un pienākumiem vai ar likumu aizsargātām interesēm;
- 5) par lietu tiesību nodibināšanu, grozīšanu vai izbeigšanu attiecībā uz nekustamo īpašumu, ja strīda dalībnieks ir persona, kurai ar likumu ir ierobežotas tiesības iegūt nekustamo lietu īpašumā, valdījumā vai lietošanā;

- 6) par fiziskās personas izlikšanu no dzīvojamām telpām;
- 7) starp darbinieku un darba devēju, ja strīds radies, slēdzot, grozot, izbeidzot vai pildot darba līgumu, kā arī piemērojot vai tulkojot tiesību normas, darba koplīguma vai darba kārtības noteikumus (individuāls darba tiesību strīds);
- 8) par to personu tiesībām un pienākumiem, kurām pasludināts maksātnespējas process;
- 9) kas saistīts ar sevišķā tiesāšanas kārtībā izskatāmiem jautājumiem.

4.pants. Piemērojamās procesuālo un materiālo tiesību normas.

(1) Ja puses vienojušās par to, ka strīdi, kas attiecas uz konkrēto līgumu, tiks nodoti izskatīšanai šķīrējtiesā (šķīrējtiesas līgums), tad tādi strīdi tiks izšķirti, pamatojoties uz noslēgto šķīrējtiesas līgumu, šķīrējtiesas reglamentu, Latvijas Republikā spēkā esošiem normatīvajiem aktiem, starptautiskiem tiesību aktiem un paražām.

(2) Izšķirot strīdu, šķīrējtiesas sastāvs vispirms apsver, vai puses ir vienojušās par to, pēc kādiem likumiem vai kādām darījumu paražām apspriežamas to savstarpējās attiecības. Tāda vienošanās ir spēkā, ciktāl tā nav pretrunā ar Civillikuma 19., 24. un 25. panta noteikumiem. Ja šādas vienošanās nav bijis vai šķīrējtiesas sastāvs to atzinis par spēkā neesošu, pušu tiesiskajai attiecībai piemērojamais likums nosakāms saskaņā ar Civillikuma Ievada noteikumiem.

5.pants. Šķīrējtiesas Senāts.

(1) Šķīrējtiesas darbu organizē un vada šķīrējtiesas Senāts, kas veic šķīrējtiesas reglamentā noteiktās funkcijas, lai pārraudzītu un nodrošinātu šķīrējtiesas sastāva izveidošanu un tā funkciju izpildi. Šķīrējtiesas Senāts kā institūcija strīdus pēc būtības neizšķir.

(2) Senāts ir tiesīgs pieprasīt no pusēm informāciju, kas tam nepieciešama savu funkciju pildīšanai saistībā ar konkrēto lietu.

(3) Šķīrējtiesas Senāts sastāv no trīs Senāta locekļiem, no kuriem viens ir šķīrējtiesas priekšsēdētājs un kurus apstiprina šķīrējtiesas izveidotājs.

(4) Šķīrējtiesas Senāts ir lemttiesīgs, ja tā sēdē piedalās vismaz divi Senāta locekļi. Šķīrējtiesas Senāts pieņem lēmumus ar vienkāršu klātesošo balsu vairākumu. Ja balsu vairākums netiek panākts, sasauicama jauna Senāta sēde, kura ir lemttiesīga, ja tajā piedalās visi Senāta locekļi. Šķīrējtiesas Senāta darbu vada šķīrējtiesas priekšsēdētājs.

2. SADAĻA ŠĶĪRĒJTIESAS LĪGUMS

6.pants. Šķīrējtiesas līguma jēdziens, puses, forma un saturs.

(1) Šķīrējtiesas līgums ir vienošanās starp pusēm par strīda, kas jau radies vai var rasties nākotnē, nodošanu izšķiršanai šķīrējtiesā. Šķīrējtiesas līgumu var noslēgt jebkura rīcībspējīga fiziskā persona neatkarīgi no dzīvesvietas un pilsonības, kā arī Latvijas Republikā vai ārvalstī reģistrēta juridiskā persona vai publisko tiesību juridiskā persona privāttiesību jomā.

(2) Šķīrējtiesas līgumu noslēdz rakstveidā. Pušu vienošanās par strīda nodošanu šķīrējtiesai (šķīrējtiesas līgums) var būt izteikta:

- 1) kā atsevišķs starp pusēm noslēgts līgums;
- 2) kā speciāls noteikums (šķīrējtiesas klauzula), kuru var ietvert jebkurā līgumā, kas ietver saistību, kuras sakarā radies vai var rasties civiltiesisks strīds;
- 3) ar vienošanos, kas noslēgta, pusēm apmainoties ar pasta sūtījumiem vai izmantojot elektroniskās saziņas līdzekļus un nodrošinot, ka pušu griba nodot jau radušos vai iespējamu civiltiesisko strīdu izšķiršanai šķīrējtiesā tiek fiksēta ar drošu elektronisko parakstu.

(3) Ja puses ir vienojušās par strīdu, izrietošu no konkrēta līguma, nodošanu izskatīšanai šķīrējtiesā, pieņemams, ka puses ir vienojušās par jebkura strīda, kas izriet no šī līguma, kas skar to, tā izpildi vai tā pārkāpšanu, izbeigšanu vai spēkā neesamību, izšķiršanu šķīrējtiesā.

(4) Ja puses vienojušās par strīda nodošanu izšķiršanai šķīrējtiesā, bet nav noteikušas konkrētu šķīrējtiesu, un prasītājs iesniedzis prasību Baltijas Reģionālajā šķīrējtiesā, strīds ir pakļauts šai šķīrējtiesai.

(5) Noslēdzot šķīrējtiesas līgumu, puses papildus var vienoties par šķīrējtiesnešu skaitu, šķīrējtiesas procesa kārtību, šķīrējtiesneša noraidīšanas kārtību, mutvārdu vai rakstveida procesu, strīdu izšķiršanas vietu, šķīrējtiesas procesa valodu, piemērojamo likumu un citiem jautājumiem saskaņā ar Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

7.pants. Šķīrējtiesas līguma spēks.

(1) Personas, kas noslēgušas šķīrējtiesas līgumu par civiltiesiska strīda nodošanu izšķiršanai šķīrējtiesā, nav tiesīgas no tā atteikties, ja šķīrējtiesas līgums nav likumā vai līgumā noteiktajā kārtībā grozīts vai atcelts.

(2) Šķīrējtiesas līgums ir spēkā, kamēr nav izbeigušās tiesiskās attiecības, kuru sakarā tas noslēgts.

(3) Ja šķīrējtiesas līgums kā atsevišķs noteikums ir ietverts citā pušu noslēgtajā līgumā, šķīrējtiesas līgums uzskatāms par patstāvīgu līgumu. Šķīrējtiesas līgums paliek spēkā arī tad, ja līgums, kurā tas ietverts, ir izbeidzies vai atzīts par spēkā neesošu.

(4) Cedējot prasību, uz cesionāru pāriet prasījuma tiesības, bet ne līgumā ietvertā šķīrējtiesas klauzula par civiltiesiska strīda izšķiršanu šķīrējtiesā.

8.pants. Šķīrējtiesas līgumam piemērojamais likums.

Ja šķīrējtiesas līgumā nav noteikts, pēc kādas valsts likumiem apspriežama šī līguma spēkā esamība, šķīrējtiesas līgumam piemērojamais likums nosakāms saskaņā ar Latvijas Republikas Civillikuma 19.pantu un 25.pantu.

3. SADAĻA

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCESA SAGATAVOŠANA

9.pants. Strīda pakļautība.

(1) Šķīrējtiesas sastāvs lemj par civiltiesiskā strīda pakļautību šķīrējtiesai, tajā skaitā par šķīrējtiesas līguma spēkā esamību (*ciktāl tas nav pretrunā ar Satversmes tiesas spriedumu, kas stājās spēkā 28.11.2014.*). Jautājumu par strīda pakļautību šķīrējtiesas sastāvs var izlemt jebkurā šķīrējtiesas procesa stadijā.

(2) Iesniegumu par to, ka civiltiesiskais strīds nav pakļauts šķīrējtiesai, puse var iesniegt līdz atsaukšanas iesniegšanas termiņa beigām.

(3) Ja puse noteiktajā termiņā nav iesniegusi šķīrējtiesā iesniegumu par to, ka strīds vai tā daļa nav pakļauti šķīrējtiesai, puse nav tiesīga vēlāk izteikt šādus iebildumus un tā uzskatāma par atteikšanos no savām tiesībām celt šādus iebildumus, tai skaitā tiesai izlemjot jautājumu par šķīrējtiesas sprieduma izpildi.

(4) Ja šķīrējtiesa atzīst, ka strīds vai tā daļa nav pakļauta šķīrējtiesai, šķīrējtiesa izbeidz tiesvedību strīdā vai tā daļā, pieņemot lēmumu par šķīrējtiesas procesa izbeigšanu.

10.pants. Šķīrējtiesas procesa norises vieta.

(1) Šķīrējtiesas sastāvam ir tiesības brīvi noteikt šķīrējtiesas procesa vietu, ievērojot lietderības apsvērumus, ja puses par to nav vienojušās.

(2) Lai iepazītos ar faktiem, uz kuriem atsaucas puses, tai skaitā, apskatītu precī vai citus pierādījumus vai dokumentus, vai pārbaudītu tos, šķīrējtiesa var noteikt procesa norisi jebkurā vietā, kuru tā uzskata par piemērotu, informējot par to puses, kuras ir tiesīgas piedalīties procesā.

11.pants. Šķīrējtiesas procesa kārtības noteikšana.

(1) Šķīrējtiesas process notiek atbilstoši šķīrējtiesas līguma noteikumiem, šķīrējtiesas reglamentam, normatīvajiem aktiem un vispārējiem tiesību principiem.

(2) Ja puses ir vienojušās par civiltiesiskā strīda nodošanu izšķiršanai šķīrējtiesā, bet nav vienojušās par šķīrējtiesas procesa kārtību, civiltiesisko strīdu izšķir saskaņā ar šajā reglamentā un Šķīrējtiesu likumā noteikto kārtību. Ja puses ir vienojušās tikai par atsevišķiem šķīrējtiesas procesa noteikumiem, šķīrējtiesa un šķīrējtiesas sastāvs ievēro pušu vienošanos šajā daļā.

(3) Šķīrējtiesas sastāva priekšsēdētājs var patstāvīgi izlemt procesuālos jautājumus, ja viņam to uzticējušas puses vai pārējie šķīrējtiesneši.

12.pants. Šķīrējtiesas procesa valoda.

(1) Pusēm ir tiesības vienoties par šķīrējtiesas procesa valodu. Ja puses nav par to vienojušās, šķīrējtiesas procesa valodu nosaka šķīrējtiesas sastāvs.

(2) Ja puses ir vienojušās par citu procesa valodu, kuru šķīrējtiesas sastāvs, kāds no šķīrējtiesnešiem vai kāds no procesa dalībniekiem nepārvalda vai nepārvalda pietiekami labi, šķīrējtiesa pieaicina tulku. Tulka pakalpojumu apmaksas kārtību nosaka šķīrējtiesas sastāvs, ievērojot šķīrējtiesas reglamenta pielikumu Nr.2.

(3) Šķīrējtiesas sastāvs var pieprasīt no pusēm jebkura rakstveida pierādījuma tulkojumu valodā, kurā notiek šķīrējtiesas process.

13.pants. Šķīrējtiesas procesa termiņi.

(1) Šķīrējtiesas sastāvs nosaka procesuālos termiņus, to pagarināšanas vai atjaunošanas kārtību Šķīrējtiesu likuma un šajā reglamentā noteikto termiņu ietvaros. Līdz šķīrējtiesas sastāva apstiprināšanai procesuālos termiņus, to pagarināšanas vai atjaunošanas kārtību nosaka šis reglaments.

(2) Termiņa ilgumam jābūt tādām, lai procesuālo darbību varētu izpildīt.

(3) Procesuālo darbību izpildīšanai nosaka precīzu datumu vai termiņu līdz noteiktam datumam, vai laika periodu (mēnešos, dienās vai stundās). Ja procesuālā darbība nav jāizpilda noteiktā datumā, to var izpildīt visā noteiktā termiņa laikā.

(4) Termiņš, kas skaitāms mēnešos vai dienās, sākas nākamajā dienā pēc datuma vai pēc notikuma, kas nosaka tā sākumu. Termiņš, kas skaitāms stundās, sākas nākamajā stundā pēc notikuma, kas nosaka tā sākumu.

(5) Termiņš, kas skaitāms mēnešos, izbeidzas termiņa pēdējā mēneša attiecīgā datumā. Ja mēnešos skaitāmais termiņš beidzas tādā mēnesī, kuram nav attiecīga datuma, tas izbeidzas šā mēneša pēdējā dienā. Termiņš, kas noteikts līdz konkrētam datumam, izbeidzas šajā datumā.

(6) Ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai normatīvajā aktā noteikta svētku diena, par termiņa pēdējo dienu skaitāma nākamā darba diena.

(7) Procesuālo darbību, kurai beidzas termiņš, var izpildīt termiņa pēdējā dienā līdz pulksten divdesmit četriem. Ja procesuālā darbība izpildāma šķīrējtiesā, termiņš izbeidzas tajā stundā, kad šķīrējtiesa beidz darbu. Ja pasta sūtījumi nodoti sakaru iestādē termiņa pēdējā dienā līdz pulksten divdesmit četriem, tie uzskatāmi par nodotiem termiņā.

(8) Tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar noteiktā termiņa izbeigšanos. Pēc procesuālā termiņa izbeigšanās iesniegtos dokumentus nepieņem.

(9) Pēc ieinteresētās puses motivēta pieteikuma nokavētais procesuālais termiņš var tikt atjaunots, ja šķīrējtiesas sastāvs atzīst nokavēšanas iemeslus par attaisnojošiem, vienlaicīgi atļaujot izpildīt nokavēto procesuālo darbību.

(10) Šķīrējtiesas sastāvs pēc ieinteresētās puses motivēta pieteikuma var pagarināt noteiktos procesuālos termiņus.

(11) Pieteikums par termiņa pagarināšanu vai nokavētā termiņa atjaunošanu iesniedzams šķīrējtiesā. Pieteikumu izlemj šķīrējtiesas sastāvs bez pušu klātbūtnes. Pieteikumam par procesuālā termiņa atjaunošanu vai pagarināšanu pievienojami dokumenti, kas nepieciešami procesuālās darbības izpildīšanai un pamatojums termiņa atjaunošanai vai pagarināšanai.

(12) Ja šķīrējtiesas sastāvs vēl nav izveidots, attiecīgos ar termiņiem saistītos jautājumus izlemj šķīrējtiesas Senāts.

14.pants. Šķīrējtiesas paziņojumi un sūtījumi.

(1) Šķīrējtiesas procesā visi dokumenti un cita veida korespondence nosūtāma ierakstītā pasta sūtījumā vai elektroniskā pasta sūtījumā, vai citādi, fiksējot nosūtīšanas faktu, vai arī nogādājama vai izsniedzama adresātam personīgi pret parakstu.

(2) Jebkurš sūtījums tiek uzskatīts par saņemtu, ja tas ir izsniegts adresātam personīgi vai nogādāts fiziskās personas deklarētajā dzīvesvietā, bet, ja deklarācijā norādīta papildu adrese,- uz papildu adresi, ja vien fiziskā persona saziņai ar šķīrējtiesu nav norādījusi citu adresi, savukārt juridiskajai personai – uz tās juridisko adresi. Ja personu adreses nevar noskaidrot pieejamā ziņu ievākšanas ceļā, tad par pušu adresēm uzskatāmas tās, kas norādītas šķīrējtiesas līgumā.

(3) Dokumentus elektroniskā pasta sūtījumā nosūta, ja puse ir paziņojusi šķīrējtiesai, ka piekrīt saziņai ar šķīrējtiesu izmantot elektronisko pastu. Šādā gadījumā šķīrējtiesa dokumentus nosūta uz puses norādīto elektronisko pasta adresi. Konstatējot tehniskus šķēršļus dokumentu nosūtīšanai elektroniskā pasta sūtījumā, tos nosūta ierakstītā pasta sūtījumā.

(4) Paziņojumu par pirmo šķīrējtiesas sēdi nosūta pusēm ierakstītā pasta sūtījumā ne vēlāk kā piecpadsmit dienas iepriekš, ja puses nav vienojušās par citu termiņu. Par kārtējām šķīrējtiesas sēdēm tiek paziņots ne vēlāk kā septiņas dienas iepriekš. Paziņojuma par kārtējo šķīrējtiesas sēdi saņemšanu puse var apliecināt ar savu parakstu lietas uzziņas lapā.

(5) Saskaņā ar šo pantu izsūtītie dokumenti ir uzskatāmi par saņemtiem izsniegšanas dienā, ja tie ir piegādāti un izsniegti adresātam personīgi. Ja tie ir nosūtīti ar pasta sūtījumu, uzskatāms, ka tie ir saņemti septītajā dienā pēc pasta sūtījuma nosūtīšanas dienas, bet, ja tie nosūtīti elektroniskā pasta sūtījumā, uzskatāms, ka tie saņemti divu darbdienu laikā pēc nosūtīšanas dienas.

15.pants. Pušu pārstāvība.

(1) Fiziskā persona savu lietu šķīrējtiesā ved pati vai ar pilnvarota pārstāvja starpniecību.

(2) Juridiskās personas lietu šķīrējtiesā ved tā amatpersona, kas darbojas likumā, statūtos vai nolikumā piešķirto pilnvaru ietvaros, vai arī juridiskās personas pilnvarots pārstāvis.

(3) Par pilnvarotu pārstāvi var būt jebkura fiziskā persona, izņemot personu:

- 1) kura nav sasniegusi pilngadību;
- 2) kurai nodibināta aizgādība;
- 3) kurai ar tiesas spriedumu atņemtas tiesības vest citu personu lietas;
- 4) kura ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar šķīrējtiesnesi, kas izšķir civiltiesisko strīdu;
- 5) kura sniegusi juridisko palīdzību civiltiesiskā strīda otrai pusei šajā vai ar to saistītā citā lietā;
- 6) kura piedalījies mediācijā šajā vai ar to saistītā citā lietā.

(4) Konstatējot šā panta trešajā daļā minētos apstākļus, šķīrējtiesas sastāvs nepieļauj šādu personu civiltiesiskā strīda izšķiršanā.

(5) Puses šķīrējtiesas procesā var pieaicināt advokātu juridiskās palīdzības sniegšanai.

4. SADAĻA ŠĶĪRĒJTIESNESI

16.pants. Šķīrējtiesnesis.

(1) Šķīrējtiesnesis ir persona, kas atbilstoši šķīrējtiesas līgumam, šķīrējtiesnešu sarakstam, šim reglamentam un Šķīrējtiesu likumam ir iecelta civiltiesiska strīda izšķiršanai.

(2) Šķīrējtiesnesis procesā nepārstāv pusi, kura to iecēlusi. Šķīrējtiesnesim ir jāpilda savi pienākumi godprātīgi, nepakļaujoties nekādai ietekmei, viņam jābūt neatkarīgam, objektīvam un taisnīgam.

17.pants. Nepieļaujāmība piedalīties lietas izskatīšanā un šķīrējtiesneša atstatīšana.

(1) Šķīrējtiesnesis nav tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanām ja viņš:

- 1) ir bijis kādas puses pārstāvis, eksperts vai liecinieks lietā, kurā piedalījās puses;
- 2) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no strīda dalībniekiem vai to pārstāvjiem;
- 3) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no šķīrējtiesnešiem, kas ir tās šķīrējtiesas sastāvā, kurā civiltiesiskais strīds tiek izskatīts;

- 4) ir darba tiesiskajās attiecībās ar kādu no civiltiesiskā strīda dalībniekiem vai to pārstāvjiem vai ja šķīrējtiesnesis sniedz juridisko palīdzību kādai pusei;
- 5) vai viņa laulātais, vai radnieks līdz trešajai pakāpei, vai darījumu partneris, vai komercsabiedrība, kura ir civiltiesiskā strīda puse un kuras dalībnieks, akcionārs, biedrs, pārraudzības, kontroles vai izpildinstitūcijas loceklis ir šis šķīrējtiesnesis vai viņa radnieks līdz trešajai pakāpei, ir mantiski ieinteresēti civiltiesiskā strīda iznākumā.

(2) Šķīrējtiesnesis ne vēlāk kā piecu dienu laikā no dienas, kad tas uzzinājis par savu iecelšanu, vai no dienas, kad tam kļuvis zināms par apstākļiem, kuri var izraisīt pamatotas šaubas par viņa objektivitāti un neatkarību, sevi atstata, norādot atstatīšanas iemeslus.

(3) Ja šķīrējtiesnesis sevi atstatījis, jauns šķīrējtiesnesis tiek iecelts līgumā vai šajā reglamentā noteiktajā kārtībā.

18.pants. Šķīrējtiesneša noraidīšana.

(1) Lietas dalībnieks var noraidīt šķīrējtiesnesi, ja:

- 1) uz šķīrējtiesnesi ir attiecināmi reglamenta 17.pantā noteiktie ierobežojumi šķīrējtiesneša dalībai lietas izskatīšanā un pats šķīrējtiesnesis nav sevi atstatījis;
- 2) šķīrējtiesnesis neatbilst Šķīrējtiesu likuma prasībām;
- 3) šķīrējtiesnesis neatbilst prasībām, par kurām puses vienojušās;
- 4) citi apstākļi izraisa pamatotas šaubas par viņa objektivitāti un neatkarību.

(2) Personai, no kuras tiek prasīta piekrišana tās iecelšanai par šķīrējtiesnesi, jāatklāj pusēm jebkādi apstākļi, kuri var izraisīt pamatotas šaubas par tās objektivitāti un neatkarību. Ja šādi apstākļi radušies vai kļuvuši zināmi pēc šķīrējtiesas procesa uzsākšanas, bet pirms šķīrējtiesas procesa beigām, šķīrējtiesnesim tie nekavējoties jāatklāj pusēm.

(3) Puse var noraidīt šķīrējtiesnesi, kuru tā iecēlusi vai kura iecelšanā piedalījies, tikai tad, ja noraidījuma pamats tai kļuvis zināms pēc šķīrējtiesneša iecelšanas.

(4) Ja puses nav vienojušās par šķīrējtiesneša noraidīšanas kārtību, jebkura no pusēm var pieteikt noraidījumu šķīrējtiesnesim piecu dienu laikā no dienas, kad tā uzzinājusi par šī šķīrējtiesneša iecelšanu vai tai kļuvis zināms kāds no šī panta pirmajā daļā minētajiem apstākļiem, iesniedzot šķīrējtiesai paziņojumu un tajā norādot, kuru šķīrējtiesnesi un uz kāda pamata tā noraida.

(5) Ja šķīrējtiesnesis, kuram pieteikts noraidījums, neatsakās no savu pienākumu pildīšanas, jautājumu par šā šķīrējtiesneša noraidījumu izlemj šķīrējtiesas sastāvs vai pats šķīrējtiesnesis piecu dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas.

(6) Ja šķīrējtiesneša noraidījums pieņemts, jaunu šķīrējtiesnesi ieceļ līgumā vai šajā reglamentā noteiktajā kārtībā.

19.pants. Šķīrējtiesneša pilnvaru izbeigšanās.

(1) Šķīrējtiesneša pilnvaras izbeidzas:

- 1) ja pieņemts šķīrējtiesneša noraidījums;
- 2) ja šķīrējtiesnesis atstatījis sevi no civiltiesiska strīda izšķiršanas;
- 3) ja puses vienojas par šķīrējtiesneša atcelšanu;
- 4) ja uz šķīrējtiesnesi attiecināmi Šķīrējtiesu likumā noteiktie ierobežojumi;

- 5) ar šķīrējtiesneša nāvi;
- 6) ja šķīrējtiesnesis nevar pildīt šķīrējtiesneša pienākumus ilgāk par trim mēnešiem jebkādu iemeslu dēļ.

(2) Ja puses nav vienojušās par šķīrējtiesneša pilnvaru izbeigšanas kārtību, pēc puses pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas šķīrējtiesas Senāts lemj par šķīrējtiesneša pilnvaru izbeigšanu.

(3) Ja šķīrējtiesneša pilnvaras izbeigušās, jaunu šķīrējtiesnesi iecel reglamentā noteiktajā šķīrējtiesneša iecelšanas kārtībā.

20.pants. Šķīrējtiesnešu skaits šķīrējtiesas sastāvā.

(1) Šķīrējtiesnešu skaitam jāveido nepāra skaitlis. Ja puses nav vienojušās par šķīrējtiesnešu skaitu, šķīrējtiesas sastāvā ir trīs šķīrējtiesneši.

(2) Šķīrējtiesas sastāvā var būt viens šķīrējtiesnesis, ja puses tā vienojušās.

21.pants. Šķīrējtiesnešu iecelšanas vispārīgie noteikumi.

(1) Šķīrējtiesnešu iecelšanas kārtību nosaka puses, kas šķīrējtiesnešu iecelšanu var uzticēt arī jebkurai rīcībspējīgai fiziskajai vai juridiskajai personai.

(2) Ja puses nav vienojušās par šķīrējtiesnešu iecelšanas kārtību, šķīrējtiesnešus iecel saskaņā ar šo reglamentu no šķīrējtiesas šķīrējtiesnešu saraksta, ievērojot pušu līdztiesību.

(3) Ja prasību cēlušī vairāki prasītāji vai ja prasība celta pret vairākiem atbildētājiem, tiem jāvienojas par ieceltā šķīrējtiesneša kandidatūru no savas puses.

(4) Ja puse ir iecēlusi šķīrējtiesnesi un par to ir paziņots otrai pusei, tā nevar atcelt šo šķīrējtiesnesi bez otras puses piekrišanas.

22.pants. Viena šķīrējtiesneša iecelšana.

(1) Ja puses ir vienojušās iecelt vienu šķīrējtiesnesi, bet nav vienojušās par konkrētu šķīrējtiesnesi, jebkura no pusēm var piedāvāt otrai pusei vienas vai vairāku šķīrējtiesnešu kandidatūras, no kurām viena varētu būt par vienpersonisku šķīrējtiesnesi.

(2) Ja līdz atsauksmes uz prasību iesniegšanas termiņa notecējumam šķīrējtiesā nav saņemti dokumenti, kas apliecina pušu vienošanos par viena konkrēta šķīrējtiesneša iecelšanu, vienpersonisko šķīrējtiesnesi iecel šķīrējtiesas Senāts.

23.pants. Trīs šķīrējtiesnešu iecelšana.

(1) Ja lieta saskaņā ar reglamentu ir izskatāma trīs šķīrējtiesnešu sastāvā, prasītājam, iesniedzot prasību, ir jānorāda tā ieceltais šķīrējtiesnesis. Šķīrējtiesa, nosūtot atbildētājam paziņojumu par prasības saņemšanu, informē atbildētāju par prasītāja puses iecelto šķīrējtiesnesi un piedāvā no savas puses iecelt otru šķīrējtiesnesi.

(2) Ja kāda no pusēm nav iecēlusi šķīrējtiesnesi no savas puses, šo šķīrējtiesnesi iecel šķīrējtiesas Senāts.

(3) Divi ieceltie šķīrējtiesneši iecel trešo šķīrējtiesnesi, kurš veic šķīrējtiesas sastāva priekšsēdētāja funkcijas.

(4) Ja divi ieceltie šķīrējtiesneši trīs dienu laikā nevar vienoties par trešo šķīrējtiesnesi, to iecel šķīrējtiesas Senāts.

24.pants. Šķīrējtiesas sastāva paziņošana.

Iecelto šķīrējtiesas sastāvu paziņo pusēm rakstveidā. Paziņojot šķīrējtiesas sastāvu, šķīrējtiesas priekšsēdētājs pārbauda, vai, ieceļot šķīrējtiesas sastāvu, ir ievērota pušu vienošanās, reglamenta un normatīvo aktu prasības.

25.pants. Jauna šķīrējtiesnesša iecelšana.

(1) Ja ieceltais šķīrējtiesnesis atstatījies, pieņemts noraidījums vai šķīrējtiesnesša pilnvaras ir izbeigušās, jaunu šķīrējtiesnesi ieceļ saskaņā ar reglamentā noteikto kārtību.

(2) Ja tiek iecelts jauns šķīrējtiesnesis, strīda izskatīšana tiek uzsākta no jauna.

5.SADAĻA STRĪDA IZŠĶIRŠANA ŠĶĪRĒJTIESĀ

26.pants. Prasības nodrošinājums pirms prasības celšanas.

(1) Iespējamais prasītājs strīdā, kas izšķirams šķīrējtiesā, ir tiesīgs vērsties ar pieteikumu rajona (pilsētas) tiesā pēc parādnieka vai tā mantas atrašanās vietas, lai nodrošinātu prasību pirms tās celšanas.

(2) Puses vai šķīrējtiesas sastāvs ir tiesīgi vērsties tajā pašā rajona (pilsētas) tiesā ar lūgumu par prasības nodrošinājuma atcelšanu vai grozīšanu.

(3) Pieteikums par prasības nodrošinājumu, tā grozīšanu vai atcelšanu nav uzskatāms par šķīrējtiesas līguma neievērošanu un nav šķērslis strīda izšķiršanai šķīrējtiesā.

27.pants. Pušu līdztiesība un sacikste.

(1) Šķīrējtiesa, izskatot strīdu, ievēro pušu līdztiesības un sacikstes principu. Katrai pusei ir vienādas tiesības aizstāvēt savas tiesības, iesniegt pierādījumus un izklāstīt savu viedokli.

(2) Šķīrējtiesa vienādi dod iespēju procesa pusēm iepazīties ar jebkuriem iesniegumiem, dokumentiem un citu informāciju, kuru tā saņēmusi, kā arī ekspertu atzinumiem un citiem pierādījumiem.

28.pants. Šķīrējtiesas procesa uzsākšana.

Šķīrējtiesas process sākas ar prasības pieteikuma iesniegšanas šķīrējtiesā brīdi.

29.pants. Prasības pieteikuma iesniegšana.

- (1) Prasības pieteikumā, kas iesniedzams šķīrējtiesai rakstveidā, norāda:
- 1) prasītāja vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarēto dzīvesvietu, bet, ja tādas nav, - dzīvesvietu; juridiskajai personai – tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi. Prasītājs var norādīt savu tālruna numuru vai elektroniskā pasta adresi, ja piekrīt saziņai ar šķīrējtiesu izmantot tālruni vai elektronisko pastu;
  - 2) atbildētāja vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarēto dzīvesvietu un deklarācijā norādīto papildu adresi, bet, ja tādas nav, - dzīvesvietu; juridiskajai personai – tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un

- juridisko adresi. Atbildētāja personas kodu vai reģistrācijas numuru norāda, ja tas ir zināms;
- 3) ja prasību ceļ pārstāvis, - pārstāvja vārdu, uzvārdu, personas kodu un adresi saziņai ar šķīrējtiesu; juridiskajai personai – tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi;
  - 4) prasībās par naudas summas piedziņu – kredītiestādes nosaukumu un tā konta numuru, kurā veicama samaksa, ja šāds konts ir;
  - 5) prasības priekšmetu, summu, prasības summas aprēķinu;
  - 6) prasības pamatu un pierādījumus, kas to apstiprina;
  - 7) prasītāja prasījumus;
  - 8) pievienoto dokumentu sarakstu;
  - 9) citas ziņas, ja tās nepieciešamas lietas izskatīšanai;
  - 10) no savas puses iecelto šķīrējtiesnesi, ja puse vēlas tādu norādīt.
- (2) Prasības pieteikumam pievieno:
- 1) šķīrējtiesas līgumu, ja vien tas nav ietverts līgumā, kura sakarā strīds radies;
  - 2) līgumu, kura sakarā radies strīds;
  - 3) dokumentus, uz kuriem prasītājs atsaucas prasības pieteikumā;
  - 4) dokumentu, kas apliecina šķīrējtiesas procesa izdevumu samaksu.
- (3) Prasības pieteikumu un tam pievienotos dokumentus iesniedz šķīrējtiesā, pievienojot tikpat norakstus, cik ir šķīrējtiesas procesa dalībnieku, bez prasības pieteikuma iesniedzēja.
- (4) Ja prasības pieteikums un tam pievienotie dokumenti atbilst reglamenta prasībām, šķīrējtiesa bez kavēšanās nosūta atbildētājam paziņojumu par šķīrējtiesas procesa uzsākšanu un prasības pieteikuma norakstu ar pielikumiem, izskaidrojot atbildētāja tiesības iesniegt rakstveida atsaukumi par prasību, norādot iebildumus, ja tādi ir, un pievienojot tos apstiprinošus dokumentus, kā arī, ja šķīrējtiesnešu skaits ir trīs, norādīt no savas puses izvēlēto šķīrējtiesnesi.
- (5) Ja prasības pieteikums vai tam pievienotie dokumenti neatbilst šī reglamenta prasībām, šķīrējtiesa par to informē pieteicēju, dodot tam laiku novērst trūkumus. Šajā laikā prasības pieteikums tiek atstāts bez tālākas virzības. Ja šķīrējtiesas noteiktajā termiņā trūkumi tiek novērsti, prasības pieteikums tiek uzskatīts par iesniegtu no tā iesniegšanas brīža un tiek uzsākts šķīrējtiesas process. Ja šķīrējtiesas noteiktajā termiņā trūkumi netiek novērsti, šķīrējtiesā saņemtie materiāli tiek atdoti iesniedzējam atpakaļ bez izskatīšanas.

30.pants. Atsauksme uz prasību.

- (1) Atbildētājam ir pienākums piecpadsmit dienu laikā no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas nosūtīt šķīrējtiesai atsaukumi uz prasību, norādot:
- 1) vai viņš atzīst prasību pilnīgi vai kādā tās daļā;
  - 2) savus iebildumus pret prasību;
  - 3) apstākļus un likuma normas, ar kurām viņš pamato savus iebildumus, un pierādījumus, kas to apstiprina;
  - 4) citus apstākļus, kurus tas uzskata par nozīmīgiem civiltiesiskā strīda izšķiršanā;
  - 5) savu tālruņa numuru vai elektroniskā pasta adresi, ja piekrīt saziņai ar šķīrējtiesu izmantojot tālruni vai elektronisko pastu;
  - 6) no savas puses izvēlēto šķīrējtiesnesi, ja šķīrējtiesnešu skaits ir trīs.
- (2) Ievērojot atbildētāja atrašanās vietu, strīda sarežģītību, atbildētāju skaitu, šķīrējtiesas Senāts pēc saviem ieskatiem var noteikt garāku termiņu atsauksmes

sniegšanai, tomēr tas nevar būt garāks par objektīvi nepieciešamu un nevar pārsniegt sešdesmit dienas.

(3) Atsauksmi un tai pievienotos dokumentus iesniedz šķīrējtiesā, pievienojot tikpat norakstus, cik ir šķīrējtiesas procesa dalībnieku, bez atsauksmes iesniedzēja.

(4) Atsauksmes neiesniegšana nav šķērslis civiltiesiskā strīda izskatīšanai.

31.pants. Pretprasība.

(1) Puses var brīvi vienoties par pretprasības iesniegšanas kārtību.

(2) Ja puses nav vienojušās par pretprasības iesniegšanas kārtību, tā iesniedzama saskaņā ar reglamentu.

(3) Atbildētājs ir tiesīgs iesniegt pretprasību, kuru šķīrējtiesa var izskatīt kopā ar prasību, ja pretprasības priekšmets ir aptverts ar šķīrējtiesas līgumu.

(4) Pretprasība iesniedzama rakstveidā un uz tās iesniegšanu attiecināmi tie paši reglamenta noteikumi, kas attiecas uz prasības pieteikuma iesniegšanu.

(5) Pretprasība var tikt iesniegta termiņā, kāds ir noteikts atsauksmes iesniegšanai. Ja atbildētājs ir nokavējis noteikto termiņu attaisnojoša iemesla dēļ, tas var lūgt šķīrējtiesu atjaunot nokavēto termiņu.

(6) Ja šķīrējtiesa nokavējumu neattaisno, pretprasību atstāj bez izskatīšanas, atgriežot iesniedzējam.

32.pants. Prasības vai pretprasības grozīšana un papildināšana.

(1) Ja puses nav vienojušās citādi, pusēm ir tiesības rakstveidā grozīt vai papildināt prasību vai pretprasību, kamēr nav uzsākta civiltiesiskā strīda izšķiršana pēc būtības.

(2) Ja tiek grozīts vai papildināts prasības vai pretprasības pamats, otrai pusei ir tiesības šķīrējtiesas sastāva noteiktajā termiņā iesniegt jaunu rakstveida atsauksmi.

(3) Uz prasības vai pretprasības grozījumu vai papildinājumu, kā arī atsauksmes iesniegšanu attiecināmi attiecīgi reglamenta 29.panta, 30.panta, 31.panta nosacījumi.

(4) Prasību vai pretprasību nevar grozīt vai papildināt tā, ka tā pārsniedz šķīrējtiesas līguma robežas.

33.pants. Šķīrējtiesas sēde.

(1) Kad ir notecējis atbildētājam dotais termiņš atsauksmes sniegšanai un ir iecelts šķīrējtiesas sastāvs, tas, ievērojot pušu noslēgto šķīrējtiesas līgumu, izšķir civiltiesisko strīdu mutvārdu vai rakstveida procesā.

(2) Mutvārdu procesā šķīrējtiesas sastāvs rīko šķīrējtiesas sēdi, lai uzklautu pušu paskaidrojumus un iebildumus, kā arī pārbaudītu pierādījumus.

(3) Rakstveida procesā šķīrējtiesas sastāvs izšķir strīdu, pamatojoties tikai uz iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem un materiāliem.

(4) Šķīrējtiesas sastāvs izšķir civiltiesisko strīdu mutvārdu procesā, ja puses nav šķīrējtiesas līgumā vienojušās par procesa veidu vai ja tās ir vienojušās par rakstveida procesu, bet kāda no pusēm līdz nolēmuma pieņemšanai pieprasa mutvārdu procesu.

(5) Šķīrējtiesas sastāvs iepazīstina puses ar iesniegumiem, dokumentiem un citu informāciju, kuru tas saņēmis, kā arī ar ekspertu atzinumiem un citiem pierādījumiem, ja tie jau iepriekš nav izsniegti visiem lietas dalībniekiem.

(6) Ja šķīrējtiesas sastāvs atzīst, ka nav iespējams civiltiesisko strīdu izšķirt konkrētajā šķīrējtiesas sēdē, šķīrējtiesas sastāvs strīda izšķiršanu var atlikt.

(7) Ja šķīrējtiesas sastāvs ir uzklaušījis pušu paskaidrojumus, tas, atliekot strīda izšķiršanu, pēc saviem ieskatiem var noteikt citu šķīrējtiesas sēdes dienu, lai atkārtoti noklausītos pušu paskaidrojumus, vai turpināt strīda izšķiršanu bez pušu atkārtotas uzklaušīšanas.

(8) Šķīrējtiesas sastāvs var pieņemt lēmumu par šķīrējtiesas procesa atlikšanu, apturēšanu, atjaunošanu vai citiem jautājumiem, neizšķirot strīdu pēc būtības.

34.pants. Pierādījumi un pierādīšanas līdzekļi.

(1) Pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata šķīrējtiesas sastāvs nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme civiltiesiskā strīda izšķiršanā.

(2) Pierādījumus iesniedz puses. Katrai pusei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus.

(3) Pierādīšanas līdzekļi šķīrējtiesā var būt pušu paskaidrojumi, rakstveida pierādījumi (rakstveida dokumenti, audioieraksti, videoieraksti, fotogrāfijas, elektronisko datu nesēju informācija, digitālo informācijas nesēju saturs u.c. fiksēta informācija), lietiskie pierādījumi un ekspertu atzinumi.

(4) Dokumentus iesniedz oriģinālā vai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apliecinātu norakstu, kopijas vai izrakstu veidā. Ja puse iesniedz dokumentu noraksta, kopijas vai izraksta veidā, šķīrējtiesas sastāvs pats vai pēc otras puses lūguma var pieprasīt, lai tā iesniedz dokumenta oriģinālu. Dokumenta oriģinālu pēc tās personas lūguma, kas šo dokumentu iesniegusi, šķīrējtiesas sastāvs atdod atpakaļ iesniedzējam, pievienojot šķīrējtiesas procesa materiāliem noteiktā kārtībā apliecinātu norakstu, kopiju vai izrakstu.

(5) Šķīrējtiesa var pieprasīt, lai jebkura puse dokumentus iesniedz ar kopijām katram šķīrējtiesnesim un pārējiem procesa dalībniekiem.

(6) Šķīrējtiesa pati nosaka pierādījumu pieļaujamību un attiecināmību.

(7) Pierādīšanas līdzekļi iesniedzami šķīrējtiesā vismaz trīs darba dienas pirms šķīrējtiesas sēdes. Vēlāk iesniegtus pierādīšanas līdzekļus šķīrējtiesas sastāvs var atteikties pieņemt.

35.pants. Pierādījumu novērtēšana.

(1) Nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu šķīrējtiesas sastāvu.

(2) Šķīrējtiesas sastāvs sprieduma motivējumā norāda, kādēļ tas vienam pierādījumam dod priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzīst dažus faktus par pierādītiem, bet citus – par nepierādītiem.

36.pants. Rakstveida pierādījumu pieprasīšana.

(1) Šķīrējtiesas sastāvs pēc puses motivēta lūguma ir tiesīgs pieprasīt, lai otra puse izsniedz tās rīcībā esošos rakstveida pierādījumus. Pusei, kura lūdz pieprasīt rakstveida pierādījumu, jāapraksta šis pierādījums un jāmotivē, kāpēc tā uzskata, ka pierādījums atrodas pie pretējās puses.

(2) Ja puse atsakās iesniegt šķīrējtiesas sastāvam tā norādītajā termiņā pieprasīto rakstveida pierādījumu, nenoliegdama, ka šis pierādījums atrodas pie tās, vai arī ignorē šādu šķīrējtiesas pieprasījumu, šķīrējtiesas sastāvs var atzīt par pierādītiem tos faktus, kuru apstiprināšanai pretējā puse atsaukusies uz šo rakstveida pierādījumu.

37.pants. Ekspertīze.

(1) Ja šķīrējtiesas līgumā nav noteikts savādāk, šķīrējtiesas sastāvs pēc puses lūguma var noteikt ekspertīzi un tās veikšanu uzdot vienam vai vairākiem ekspertiem.

(2) Pusei, kura vēlas, lai tiktu noteikta ekspertīze vai pieaicināti eksperti, līdz lietas izšķiršanas pabeigšanai jāiesniedz par to rakstveida iesniegums, motivējot savu lūgumu un norādot uz jautājumiem, kuru noskaidrošanai nepieciešams noteikt ekspertīzi vai arī pieaicināt ekspertus. Ekspertu izrauga puses pēc savstarpējas vienošanās, bet, ja tāda nav panākta šķīrējtiesas sastāva noteiktajā termiņā, ekspertu izraugās šķīrējtiesas sastāvs. Ekspertīze notiek tikai tad, ja puse iepriekš ir iemaksājusi šķīrējtiesā atlīdzību par eksperta pakalpojumiem.

(3) Ja šķīrējtiesas sastāvs atzīst puses lūgumu par pamatotu, tas pieņem lēmumu par ekspertīzes noteikšanu vai ekspertu pieaicināšanu.

(4) Pēc šķīrējtiesas sastāva pieprasījuma puses iesniedz ekspertam nepieciešamās ziņas vai dokumentus, uzrāda preces vai citus priekšmetus.

(5) Pēc eksperta slēdziena saņemšanas šķīrējtiesas sastāvs izsniedz slēdziena kopiju pusēm, kurām jādod iespēja rakstveidā izteikt savu viedokli par slēdzienu. Katra no pusēm ir tiesīga iepazīties ar jebkura dokumenta, uz kuru eksperts atsaucas savā slēdzienā, kopiju.

(6) Pēc jebkuras puses lūguma eksperts var tikt uzklausīts šķīrējtiesas sēdē, lai sniegtu paskaidrojumus un atbildētu uz pušu jautājumiem par atzinumu.

38.pants. Šķīrējtiesas procesa izdevumi, apmaksas kārtība.

(1) Šķīrējtiesas procesa izdevumos ietilpst ar civiltiesiskā strīda izskatīšanu saistītās izmaksas un šķīrējtiesnešu honorārs, kas noteikti šķīrējtiesas reglamenta pielikumā Nr.2.

(2) Šķīrējtiesas procesa izdevumu apmērs, kas norādīts šķīrējtiesas reglamenta pielikumā Nr.2 ar šķīrējtiesas Senāta lēmumu var tikt grozīts, ņemot vērā strīda sarežģītību, izspriešanai nepieciešamo laiku, kā arī jebkurus citus ar strīda izšķiršanu saistītus apstākļus, ja puses tam piekrīt. Šķīrējtiesas Senāts patstāvīgi var noteikt atlaides aprēķinātajai tiesvedības maksai.

(3) Šķīrējtiesas procesa izdevumos ietilpst arī maksa par tulka, sekretāra un eksperta pakalpojumiem, kā arī šķīrējtiesneša ceļa un uzturēšanās izdevumi, kā arī citi iespējamie, ar strīda izšķiršanu saistītie izdevumi, kuru samaksas kārtību nosaka šķīrējtiesas sastāvs, ievērojot reglamenta noteikumus. Šķīrējtiesas procesa laikā var pieprasīt papildus šķīrējtiesas procesa izdevumu samaksu.

(4) Sekretārs, tulks vai eksperts šķīrējtiesas procesā tiek pieaicināti tikai pēc tam, kad puse nomaksā šķīrējtiesas noteikto atlīdzību par šo personu pakalpojumiem. Ja puses nav šķīrējtiesas līgumā vienojušās citādi, maksu par ekspertīzes veikšanu, par sekretāra, tulka un eksperta piedalīšanos šķīrējtiesas procesā, kā arī citus šķīrējtiesas procesa izdevumus šķīrējtiesas sastāva noteiktā kārtībā maksā tā puse, kura iesniegusi lūgumu par sekretāra, tulka un eksperta piedalīšanos, kā arī ekspertīzes veikšanu šķīrējtiesas procesā. Ja lūgumu iesniegušas abas puses, katra iemaksā pusi no izdevumu summas.

(6) Ja puse šķīrējtiesas sastāva noteiktajā termiņā nav iemaksājusi atlīdzību par sekretāra, tulka vai eksperta pakalpojumiem, noteikto atlīdzību var iemaksāt otra puse. Ja šķīrējtiesas sastāva noteiktajā termiņā puses neveic šos maksājumus, šķīrējtiesas sastāvs var pieņemt lēmumu par tiesvedības apturēšanu vai izbeigšanu, ja lietu nekādi nevar izskatīt pēc būtības, nepieaicinot minētās personas.

(7) Ja puse ir iemaksājusi atlīdzību par sekretāra, tulka, eksperta pakalpojumiem, bet minētie pakalpojumi nav sniegti, iemaksātā summa tiek atgriezta pusei, kura to iemaksājusi. Pieņemot nolēmumu strīdā, šķīrējtiesas sastāvs lemj par šķīrējtiesas procesa izdevumu, kā arī izdevumu par juridisko palīdzību lietā (līdz 10% no apmierinātās vai noraidītās prasības summas, ja šķīrējtiesas sastāvs atzīs tādu izdevumu summu par saprātīgu) sadalījumu starp pusēm.

(8) Šķīrējtiesas izdevumi jāsedz pusei, kurai šķīrējtiesas sastāvs ir taisījis spriedumu par sliktu. Tomēr šķīrējtiesas sastāvs var jebkurus izdevumus sadalīt starp pusēm, ņemot vērā lietas apstākļus un uzskatot to par saprātīgu. Puses var vienoties par šķīrējtiesas procesa izdevumu sadalījumu starp tām.

(9) Ja šķīrējtiesas process izbeidzas ar izlīgumu un izlīgumā puses nav noteikušas tiesvedības maksas un šķīrējtiesneša honorāru sadalījumu, tad šo izdevumu samaksas sadalījumu starp pusēm nosaka šķīrējtiesas sastāvs.

(10) Ja prasības pieteikums tiek atstāts bez izskatīšanas, tiesvedība tiek izbeigta vai prasītājs atsauc savu prasību līdz šķīrējtiesas sastāva iecelšanai, šķīrējtiesas Senāts lemj par iemaksātā šķīrējtiesneša honorāra atmaksu.

(11) Ja prasītājs samazina prasības apmēru vai prasība tiek atsaukta pēc lietas izskatīšanas uzsākšanas, iemaksātie šķīrējtiesas procesa izdevumi netiek atmaksāti.

(12) Puses, strīda izskatīšanas laikā, var palielināt prasījumu summu, attiecīgi samaksājot papildus šķīrējtiesas procesa izdevumus.

(13) Pieņemot nolēmumu strīdā, šķīrējtiesas sastāvs nosaka šķīrējtiesas procesa izdevumu summu, tajā skaitā sekojošus izdevumus tādā apmērā, kādā šķīrējtiesas sastāvs atzīs to par saprātīgiem:

- 1) izdevumus, kuri saistīti ar tās puses juridisko pārstāvniecību, kuras labā tiek taisīts spriedums, ja par šādiem izdevumiem tika paziņots šķīrējtiesas procesa laikā;
- 2) izdevumus, kuri saistīti ar juridisko pārstāvniecību, par kuru ir noslēgts līgums, kas paredz lietas apmaksu atkarībā no lietas iznākuma;
- 3) izdevumus, kas saistīti ar juridisko pārstāvniecību, par kuru ir noslēgts līgums, kas paredz to samaksu.

(14) Šķīrējtiesas Senāts pēc puses motivēta pieteikuma var pilnībā vai daļēji atlikt šķīrējtiesas procesa izdevumu samaksu.

39.pants. Sekas, ja puse nepiedalās šķīrējtiesas procesā.

(1) Ja puse bez attaisnojoša iemesla neierodas uz šķīrējtiesas sēdi vai neiesniedz rakstveidā pierādījumus, šķīrējtiesa turpina šķīrējtiesas procesu un izšķir civiltiesisko strīdu, pamatojoties uz tās rīcībā esošajiem pierādījumiem.

40.pants. Puses izstāšanās procesuālās sekas.

(1) Fakts, ka fiziskā persona, kas ir viena no pusēm, ir mirusi vai juridiskā persona, kas ir viena no pusēm, beigusi pastāvēt, pats par sevi neizbeidz šķīrējtiesas līgumu, ja puses nav vienojušās citādi un apstrīdētā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu.

(2) Šajā gadījumā šķīrējtiesa aptur šķīrējtiesas procesu līdz tiesību pārņēmēja noteikšanai.

(3) Prasījuma cesija ir pamats šķīrējtiesas procesa izbeigšanai, ja vien puses nav no jauna vienojušās par civiltiesiskā strīda izskatīšanu šķīrējtiesā.

41.pants. Tiesības uz iebildumiem.

(1) Pusei ir tiesības iesniegt iebildumus, ja ir pārkāpts vai nav ievērots kāds no Šķīrējtiesu likuma, reglamenta vai šķīrējtiesas līguma nosacījumiem. Iebildumi rakstveidā iesniedzami šķīrējtiesas sastāvam un citiem šķīrējtiesas procesa dalībniekiem, tiklīdz pusei ir kļuvis zināms par attiecīgo pārkāpumu.

(2) Par iebildumu pamatotību lemj šķīrējtiesas sastāvs. Ja šķīrējtiesas sastāvs atzīst, ka iebildumi ir pamatoti, tā pienākums ir novērst šķīrējtiesas procesa pārkāpumu pirms turpināt procesu.

(3) Ja puse neiesniedz iebildumus, uzskatāms, ka tā ir atteikusies no savām tiesībām celt šādus iebildumus, tai skaitā tiesai izlemjot jautājumu par šķīrējtiesas sprieduma izpildi. Izņēmums ir tikai tajā gadījumā, kad iebildumus puse nav iesniegusi no tās neatkarīgu iemeslu dēļ.

42.pants. Protokols.

(1) Šķīrējtiesas sēdes protokolē tikai tad, ja kāda no pusēm vismaz trīs darba dienas pirms šķīrējtiesas sēdes par to iesniedz rakstveida pieprasījumu un ir samaksājusi atlīdzību par sekretāra pakalpojumiem, pievienojot pieprasījumam apliecinājumu par atlīdzības par sekretāra pakalpojumiem samaksu, atbilstoši reglamenta pielikumam Nr.2.

(2) Protokolu raksta šķīrējtiesas izraudzīts sekretārs.

(3) Protokolu paraksta visi šķīrējtiesneši un sekretārs ne vēlāk kā trešajā dienā pēc šķīrējtiesas sēdes pabeigšanas.

(4) Pusēm ir tiesības iepazīties ar protokolu un piecu dienu laikā pēc tā parakstīšanas iesniegt rakstveida iebildumus, norādot protokolā konstatētās nepilnības. Par iebildumu pamatotību lemj šķīrējtiesas sastāvs.

43.pants. Šķīrējtiesas procesa dokumentu glabāšana pēc procesa pabeigšanas.

(1) Šķīrējtiesas procesa dokumenti desmit gadus pēc šķīrējtiesas procesa pabeigšanas tiek glabāti saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto arhīva dokumentu glabāšanas kārtību.

(2) Izbeidzot darbību, šķīrējtiesas dokumenti nododami glabāšanā Latvijas Nacionālajam arhīvam.

6.SADAĻA

ŠĶĪRĒJTIESAS NOLĒMUMI

44.pants. Nolēmuma pieņemšana.

(1) Visi šķīrējtiesas nolēmumi, ja tās sastāvā ir trīs vai vairāk šķīrējtiesneši, tiek pieņemti ar balsu vairākumu, izņemot gadījumus, kad šķīrējtiesas sastāva priekšsēdētājs patstāvīgi izlemj procesuālos jautājumus, ko viņam uzticējušas puses vai pārējie šķīrējtiesneši.

(2) Šķīrējtiesas nolēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā un tas nav pārsūdzams.

45.pants. Šķīrējtiesas lēmumi.

(1) Šķīrējtiesas sastāvs var pieņemt lēmumus par civiltiesiskā strīda izskatīšanas atlikšanu un citiem procesuāliem jautājumiem, neizspriežot civiltiesisko strīdu pēc būtības.

(2) Šķīrējtiesas sastāva lēmums sastādāms rakstveidā, ja par to vienojušās puses vai tā lēmis šķīrējtiesas sastāvs.

46.pants. Izlīgums.

(1) Šķīrējtiesa veicina pušu strīda noregulēšanu ar izlīgumu.

(2) Izlīgums ir pieļaujams jebkurā civiltiesiskā strīdā ar noteikumu, ka izlīguma nosacījumi neaizskar citas personas tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses.

(3) Ja šķīrējtiesas procesā puses noslēdz izlīgumu, šķīrējtiesas sastāvs šķīrējtiesas procesu izbeidz un, ja puses to lūdz un šķīrējtiesas sastāvs tam piekrīt, sastāda izlīgumu šķīrējtiesas sprieduma veidā, tajā iekļaujot noteikumus, par kuriem panākta vienošanās.

(4) Šādam šķīrējtiesas spriedumam ir tāds pats statuss un juridiskais spēks kā jebkuram citam šķīrējtiesas spriedumam, ar kuru civiltiesiskais strīds izšķirts pēc būtības.

47.pants. Šķīrējtiesas spriedums.

(1) Šķīrējtiesas sastāvs četrpadsmit dienu laikā pēc tam, kad civiltiesisko strīdu izskatījis pēc būtības, rakstveidā taisa spriedumu.

(2) Ja šķīrējtiesas sastāvā ir vairāki šķīrējtiesneši, spriedumu paraksta visi šķīrējtiesneši. Ja kāds no šķīrējtiesnešiem neparaksta spriedumu, šķīrējtiesas spriedumā norādāms iemesls, kāpēc nav viņa paraksta.

(3) Spriedumā norāda:

- 1) šķīrējtiesas sastāvu;
- 2) sprieduma taisīšanas datumu un šķīrējtiesas procesa norises vietu;
- 3) ziņas par pusēm – fiziskās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, citus personas identifikācijas datus un deklarētās dzīvesvietas adresi vai citu saziņai izmantojamu adresi, juridiskās personas nosaukumu, reģistrācijas numuru, citus personu identificējošus datus un juridisko adresi;
- 4) strīda priekšmetu;
- 5) sprieduma motivējumu, ja puses nav vienojušās citādi;
- 6) secinājumu par prasības pilnīgu vai daļēju apmierināšanu vai par tās pilnīgu vai daļēju noraidīšanu un sprieduma būtību;
- 7) piedzenamo summu, ja spriedums taisīts par naudas piedziņu, atsevišķi norādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus un šo procentu apmēru;
- 8) konkrēto mantu un tās vērtību, kas piedzenama mantas neesības gadījumā, ja spriedums taisīts par mantas atdošanu natūrā;
- 9) kam, kādas darbības un kādā termiņā jāizpilda, ja spriedums uzliek par pienākumu izpildīt noteiktas darbības;
- 10) kāda sprieduma daļa attiecas uz katru prasītāju, ja spriedums taisīts vairāku prasītāju labā, vai kāda sprieduma daļa jāizpilda katram atbildētājam, ja spriedums taisīts pret vairākiem atbildētājiem;
- 11) šķīrējtiesas procesa izdevumus un to sadalījumu starp pusēm;

- 12) pušu izdevumus par juridisko palīdzību lietā, ja tādi ir, un to sadalījumu starp pusēm;
  - 13) citu informāciju, ko tiesas sastāvs uzskata par nepieciešamu.
- (4) Šķīrējtiesas spriedumu nosūta pusēm triju darbdienu laikā no tā taisīšanas dienas.

48.pants. Nolēmuma izsniegšana.

Šķīrējtiesas nolēmuma eksemplāru, kuru parakstījuši šķīrējtiesneši, šķīrējtiesnešu parakstus apliecinot šķīrējtiesas Senāta loceklim ar savu parakstu un šķīrējtiesas zīmogu, izsniedz pusei vai tās pārstāvim personīgi vai nosūta pa pastu triju darbdienu laikā no tā taisīšanas dienas.

49.pants. Sprieduma labošana, izskaidrošana un papildsprieduma taisīšana.

(1) Šķīrējtiesas sastāvs pēc savas iniciatīvas vai puses lūguma var labot spriedumā pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdas. Šādas kļūdas var labot bez pušu piedalīšanās.

(2) Ja vien puses nav vienojušās citādi, tad viena puse, paziņojot par to otrai pusei, trīsdesmit dienu laikā pēc sprieduma nosūtīšanas dienas vai sprieduma saņemšanas dienas, ja tas izsniegts personiski, var lūgt šķīrējtiesas sastāvu izskaidrot spriedumu, negrozot tā saturu. Sprieduma izskaidrojums no tā pieņemšanas brīža kļūst par sprieduma neatņemamu sastāvdaļu.

(3) Ja vien puses nav vienojušās citādi, tad viena puse, paziņojot par to otrai pusei, trīsdesmit dienu laikā pēc sprieduma nosūtīšanas dienas vai sprieduma saņemšanas dienas, ja tas izsniegts personiski, var lūgt šķīrējtiesas sastāvu taisīt papildspriedumu, ja nav izlemts kāds no pieteiktajiem prasījumiem, par kuru bija iesniegti pierādījumi un par kuru puses devušas paskaidrojumus. Ja šķīrējtiesas sastāvs uzskata lūgumu par pamatotu, tas taisa papildspriedumu.

(4) Šķīrējtiesas sastāvs ne vēlāk kā piecpadsmit dienas iepriekš paziņo pusēm par šķīrējtiesas sēdi, kurā tiks izlemts jautājums par sprieduma labošanu, izskaidrošanu vai papildsprieduma taisīšanu. Ja sprieduma labošanas dēļ var mainīties tā rezolutīvā daļa, bet sprieduma būtība nemainās, šķīrējtiesas sastāvs aicina puses izteikt savu viedokli. Pušu neierašanās nav šķērslis sprieduma labošanai, izskaidrošanai vai papildsprieduma taisīšanai. Papildspriedumu šķīrējtiesas sastāvs taisa saskaņā ar sprieduma taisīšanas noteikumiem.

50.pants. Šķīrējtiesas procesa izbeigšana.

- (1) Šķīrējtiesas sastāvs pieņem lēmumu par šķīrējtiesas procesa izbeigšanu, ja:
- 1) prasītājs atteicies no no prasības;
  - 2) puses vienojas par izlīgumu;
  - 3) šķīrējtiesas līgums likumā vai līgumā noteiktajā kārtībā zaudējis spēku;
  - 4) šķīrējtiesas sastāvs atzīst, ka strīds nav piekritīgs šķīrējtiesai;
  - 5) fiziskā persona, kas ir viena no pusēm, ir mirusi vai juridiskā persona, kas ir viena no pusēm, ir beigusi pastāvēt un apstrīdētās tiesiskās attiecības nepieļauj tiesību pārņemšanu vai puses ir vienojušās, ka šķīrējtiesas process šādā gadījumā izbeidzams.
- (2) Ja prasītājs atsauc savu prasību līdz šķīrējtiesas sastāva iecelšanai, lēmumu par šķīrējtiesas procesa izbeigšanu pieņem šķīrējtiesas Senāts.

(3) Ja šķīrējtiesas process izbeigts reglamenta 50.panta 1.daļas 1.punktā vai 2.punktā norādīto iemeslu dēļ, atkārtota vēršanās šķīrējtiesā vai vēršanās rajona (pilsētas) tiesā strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

(4) Ja šķīrējtiesas process izbeigts reglamenta 50.panta 1.daļas 3.punktā, 4.punktā vai 5.punktā norādīto iemeslu dēļ, prasības pieteikumu var iesniegt rajona (pilsētas) tiesā.

51.pants. Nolēmuma izpilde.

(1) Šķīrējtiesas nolēmums ir obligāts pusēm un izpildāms labprātīgi tajā noteiktajā termiņā, kas nevar būt īsāks par desmit dienām.

(2) Ja Šķīrējtiesas spriedumā nav norādīts sprieduma labprātīgas izpildes termiņš, tad tas ir izpildāms vienpadsmitajā dienā.

(3) Ja šķīrējtiesas spriedums izpildāms Latvijā, bet netiek labprātīgi pildīts, ieinteresētā puse ir tiesīga Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā vērsties rajona (pilsētas) tiesā ar pieteikumu par izpildu raksta izsniegšanu pastāvīgās šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei.

(4) Šķīrējtiesas spriedums, kurš izpildāms ārpus Latvijas, ir izpildāms atbilstoši 1958.gada 10.jūnija Ņujorkas Konvencijai par ārvalstu arbitrāžas spriedumu atzīšanu un izpildi.

(5) Šķīrējtiesai ir pienākums pēc rajona (pilsētas) tiesas pieprasījuma izsniegt tās pieprasīto informāciju, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai par izpildu raksta izsniegšanu pastāvīgās šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei, vai arī lēmumu par atteikumu izsniegt izpildu rakstu pastāvīgās šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei.

Biedrības „BRŠ”

valdes loceklis Dēvijs Elnionis _____

***ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠO
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.***